

İki aylık öykü dergisi

Heceöykü

Yıl 22 Şubat-Mart 2025

1304-7604

Sayı 127

Heceöykü

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 22 SAYI: 127

Şubat-Mart 2025

Yayın Türü: Ulusal

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Yönetmeni: Emin Gürdamur

Yayın Kurulu: Ali Necip Erdoğan,
Ali Ulvi Temel, İsmail Sert, Mehmet
Kahraman, Rüveyda Durmaz Kılıç

Dijital Medya: Rüveyda Durmaz Kılıç

Son Okuma: Esmâ Türkseven

Haber Editörü: Recep Emin Avcı

Yönetim Yeri: Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara **Tel:** (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14

 www.hece.com.tr

 heceoyku@hece.com.tr

 Heceoykudergisi

 heceoyku

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: sarakusta.com.tr

Görsel Yönetmen: Hatice Ayan

Kapak Resmi: Feyza Ay

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım
Hizmetleri San ve Tic.Ltd.Şti.

Bahçekapı Mah. 2477.Cadde. No:6

Etimesgut/Ankara

HECE BASIN YAYIN LTD. ŞTİ.

2025 Yılı Abonelik Bedeli:

Hece Dergisi: 3.560 TL

Heceöykü: 1.459 TL

Hece Dergisi+Heceöykü: 4.015 TL

Hece Dergisi Kurumsal: 6.800 TL

Heceöykü Kurumsal: 3.900 TL

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın kurulunun onaylaması durumunda takip eden üç sayıda yayımlanır. Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.01.2025

İÇİNDEKİLER

4 ÖN YAZI

Emin Gürdamur, Perilere, Kaf Dağı'na, Elflere Selam, 4

7 ÖYKÜ

Sadık Yalsızuçanlar, Ya Mânâ Ya Riyâ, 7

Naime Erkovan, Yanık Saçlar, Ejderhalar ve Robotlar, 10

Esra Kılıç Türedi, Saye'nin Aynaları, 13

Birgül Yangın Aslanoğlu, Koku Körü Kadınlar ve Yaşayan Taş Çiçeği, 19

Mehmet Kahraman, Can Tatlıdır, 24

Hâle Sert, Kasanın Arkası, 31

Sema Bayar, Goroğlu'nun Delileri, 36

Ali Necip Erdoğan, Nhan'ın Nsihirli Nlambası, 41

Esra Kahya, Bir Modern Çağ Masalı yahut Bekleyiş, 51

Esra Özdemir Demirci, Yerden Göğe, 56

Doğukan İşler, Bolu Beyi'nin Genç Ölmesi Hakkında Hikâyesidir, 60

65 ENİKONU

Tuba Dere, Büyücünün Nefesi: Masal ve Kurmaca, 65

80 ÖYKÜ

M. Fatih Kutlubay, Açılıyor Bin Beyaz Yılan, 80

Misli Baydoğan, Rapunzel Paradoksu, 89

Nagihan Şahin, Kırmızı Kadife Kutu, 96

Rüveyda Durmaz Kılıç, Lanetin Kimin Üzerindedir? 100

Kudret Ayşe Yılmaz, Güzelce ile Alkarısı, 106

Sıddık Yurtsever, Karnı Aç Sırtı Pek, 110

Rümeysa Oğuz, İsa'nın Kırk Günü, 114

Kuddusi Demir, Demirdumrul, 120

Gülhan Tuba Çelik, Esirgeme, 126

Hande İkbâl, Bir Deli (Kör) Balta, 130

Zeynep Arslan, İSTAN ____, 135

Emin Gürdamur, Hüsnüyusuf Efsanesinin Sonu, 138

147 SÖYLEŞİ

Necmettin Turinay ile Edebiyatımızda Hikâye, Mesnevi, Roman Üzerine,

Söyleşi: Emin Gürdamur, 148

164 KURAM-YORUM

Bahtiyar Aslan, Külden Eşek ve Sisifos Efsanesi, 164

Beyhan Keçeli, İntihal mi Soylu Akrabalık mı?, 166

170 KİTAP CEBİ

Özge Korkmaz, Vikaye Yaprağı, 171

Dilara Uysal Yurtsever, Sıradanlaşmış Olanın Sarsıcılığı:

Kar Gibi Patiskalar, 174

Emrah Kanlıkama, Yazarlara Bir Rota Teklifi: *Öykünün Ontolojisi*, 175

Ayşe Hicret Aydoğan, Toplumun Karanlık Aynasında İnsan Yüzleri:

Kuzeyde İki Kişi, 177

Fatih Selvi, Çıkarışsızlığa İtiraz: *Mutsuz Evlerden Önce*, 178

Özge Korkmaz, Duyulmayan Hüzünlerin İçli Sesi: *Muhacir Kuşlar*, 179

Tuğba Kumru, Bir Gurbet(çi) Kitabı: *Kırlangıç Ağırılığında*, 181

Eyüp Tekin, *Dünyaya Yeni Gelen Okurlar İçin Özel Bir Ansiklopedi*, 182

Ece Keleş, Suskunluğun Yarasını Örtmek İçin: *Ardıç Kuşu*, 183

PERİLERE, KAF DAĞI'NA, ELFLERE SELAM

Her şeyin akıl yoluyla anlaşılıp izah edilebileceği yönünde tezcanlı bir fikir üzerinde yükselen Aydınlanma, on sekiz ve on dokuzuncu yüzyıllarda estirdiği katı pozitivist rüzgârla; sadece insanı ve hayatı değil, bu ikisinin sürtüşmesinin estetik yansıması olan edebiyatı da rasyonalitenin dar alanına hapsedmeye yeltendi. E. T. A. Hoffmann, bu rasyonalist kuşatmayı *Küçük Zaches Namıdiğer Zinnober* adlı muzip bir peri masalıyla karşı çıkmış, tiye almıştı. Köylerinde ve ormanlarında perilerin yaşadığı, hoş mucizelerin görüldüğü küçük bir prenslikte yeni hükümdar bir ferman çıkararak Aydınlanma'nın ilanına karar verir. Bir dizi imar ve tarım reformunu, "akılın sesine kulak tıkamakla itham edilen" perilerin sürgün edilmesi kararı takip eder. Çünkü onlar tehlikeli biçimde mucizeyi savunmaktadırlar ve bu "yıkıcı" alışkanlıklarıyla "uygar devletin" içinde yerleri yoktur. Polis marifetiyle sarayları basılan periler hapse atılırlar. İçlerinde güvercin ve kuğu olanların kraliyet mutfağında pişirilmesine, kanatlı atların kanatlarının kesilerek yararlı hayvanlara dönüştürülmesine hükmedilir. Fakat hiçbir tedbir ve uygulama işe yaramaz. Periler prenslikte gizli gizli yaşamaya devam ederler.

Bizim serüvenimiz üzücü bir şekilde Batı'nın ayak izlerini takip eder. Hoffmann'ın bu harika novellasından altmış bir yıl sonra Namık Kemal'i pozitivist/realist edebiyatı savunurken, fantastik anlatıları "kocakarı masalı" olarak nitelendirirken buluruz: "...bizim hikâyeler tılsım ile define bulmak, bir yerde denize batıp sonra müellifin hokkasından çıkmak, âh ile yanmak, külünk ile dağ yarmak gibi bütün bütün tabiat ve hakîkatin hâricinde birer mevzua müstenid ve sûret-i tasvîr-i ahlâk ve tafsîl-i âdât ve teşrîh-i hissiyat gibi şerait-i âdâbın kâffesinden mahrum olduğu için roman değil kocakarı masalı nevindedir." Namık Kemal'in *Mukaddime-i Celaî*'indeki bu ifadeler, Giritli Aziz Efendi'nin *Muhayyela'*ıyla Emin Nihat Bey'in *Müsameretname'si* başta olmak üzere hayal gücüne yaslanan,

masalsı, fantastik eserleri hedef almaktaydı. Hace-i Evvel'imiz Ahmet Mithat Efendi ise *Karı Koca Masalı* adlı eserinde kendinden beklenen cephede çoktan mevzilenmişti bile. Ona göre “şimdiki yeni muharrirlerin tumturaklı, kehkehelî serlevhalar ile yazdıkları roman ve hikâyelerin” hiçbiri güzellik, şiirsellik ve hayaller noktasında kocakarı masalı seviyesine erişememiştir. Bu tartışma farklı bağlamlarda devam etse de edebiyatımız on dokuzuncu yüzyılı, modern anlatıya sıçramak için masalların mucizevi dünyasından büsbütün kurtulmak gerektiğine dair kararlılıkla kapattı. Tanpınar ve Ömer Seyfettin'den hatırlanacağı üzere “kocakarı masalları” ifadesi; bir süre daha masalsı, irrasyonel anlatıların boynuna küçümseyici bir yafta olarak asılmaya devam etti.

Bu kısa hatırlatma, Cumhuriyet'in genç akademisinin mitlerle, destanlarla kurduğu erken ilişkiyi masallarla neden kurmadığının, kuramadığının bir cevabı niteliğinde. Gecikmiş aydınlanma/modernleşme deneyimimiz; Türk edebiyatında fantastiğin, büyülü gerçekçiliğin geç teşekkülünü de bir miktar izah ediyor. Bununla birlikte geride bıraktığımız yarım asırda edebiyatımız masalların kapısını defalarca çalmış, bireysel ve kolektif pek çok eserle -bir ara unutacak gibi olduğumuz- o büyük hazineyi yeniden harlamaya, günümüze taşımaya gayret etmiştir.

Heceöykü olarak bu sayımızda masal birikimimize dikkat çekmek; cinlere, perilere, devlere, Kaf Dağı'na, ejderhalara, Elflere, Şehrazat'a tazimle selam vermek istedik. Neticede dergiler sadece görünme, bilinme mecraları değil; aynı zamanda görme, bilme, öğrenme, hatırlama yuvalarıdır. Bu yuvanın ışıklarını açık tutarken her sayıda kendimizi heyecanlandıracak, mutlu kılacak sebepler icat etmek de bu yuvada oturmanın doğal bir parçası. Yayın kurulundaki arkadaşlarımızla özene bezene hazırladığımız muhteva sayfalara dizildiğinde, matbaadan çıkıp elimize ulaştığında her seferinde yapmak istediklerimize biraz daha yaklaşmış olmanın huzuruyla ve elbette kıvancıyla birbirimize bakıyoruz.

İlgilerin, heveslerin, merakların mütemediyen değiştiği; ayran gönüllü görselliğin her cephede hükümranlık kurduğu; konuşmamızı, yazmamızı, düşünmemizi biçimlendirmeye çalıştığı günümüzde; kelimelere inanmanın, kelimelere değer vermenin, kelimelerle arınmanın, kelimelerle başka dünyalar kurmanın sağaltıcılığına dünden daha çok ihtiyaç duyuyoruz. Şimdi de iyileşmek için masalların kapısındaız.

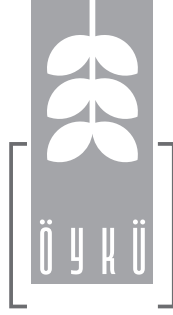
Uzun yıllar masallar üzerine düşünen, yazan öykücü arkadaşımız Tuba Dere, bu sayımızın Enikonu bölümünde, “Büyücünün Nefesi: Masal ve Kurmaca” başlıklı kapsamlı yazısında masallara dair teorik bir çerçeve çizdi. Masallarla mo-

dern edebiyat arasındaki “kurmaca” ittifakına dikkat çeken Dere, onların mitlerden ve destanlardan ayrılan hususiyetlerini hatırlattı.

Söyleşi konuğumuz ise geleneksel edebiyatımızın barındırdığı “doğal modernleşme nüvelerine” dikkat çeken çalışmalarıyla maruf Necmettin Turinay Hoca'mız. Turinay'la edebiyatımızda hikâyeler, mesneviler, romanlar, türler arası münasebetler üzerine etraflı bir söyleşi gerçekleştirdik. Söyleşinin biz öykücüler için öğretici, besleyici hatta bazı şeyleri en baştan yeniden düşündürücü teklifler ihtiva ettiği kanaatindeyim.

Bitmedi, bir şey daha yaptık. Modern öykünün masallardan beslenme kabiliyeti ete kemiğe bürünsün istedik ve bu sayımızda günümüz öykücülerinin masallarla ilişki kuran, ilişki geliştiren eserlerine yer verdik. Yazımı Tuba Dere'nin başlığına atfen bir soruyla bitirmek istiyorum: Öykümüzü zirveye taşıyacak rüzgâr, ya masallardaki büyücünün nefesiye?

Emin Gürdamur

SADIK YALSIZUÇANLAR

Ya Mânâ Ya Riyâ

Bu kaçınıcı düş. Şizofrenler çok rüya görür, demişti doktorum. Şizofren olmadığım kesin ama gözlerimi kapadığım anda rüyalar uyanıyor. Yarıyıl tatilinin başladığı pazartesi den önceki cumayı cumartesiye bağlayan gece, ter, küf ve sigara kokan otogara atıyorum kendimi. Bulduğum ilk otobüse biniyorum. On-on beş dakika sonra göz kapaklarıma yük biniyor, dalıyorum. İlk uyanan erik ağacı altında kendi imali olan boğma rakıyı dibo yapan güneyli bir bağkur emeklisi yakınımın, söz yanlışlarıyla süslenmiş, noktasız virgülsüz anlatımı: “Gız sabahınan yüz yetele harçlık istedi. Gızım dedim, o kadar parayı kim gaybetmiş ki ben bulayım! Cebime elimi attın, on yetele. Verince yüzü düştü. Çaresiz gitti. Abim kızdı, yav çocuğu üzmeseydin, verseydin istediğini! Abi, dedim, ben zaten zart zort geçiniyom. Aha bu zabahın seferinde, zibidi garantihda uyandım, öğlene gadar mahallede dolandım, zebzeyi anca satabildim. Gazandığım yetmiş yetele para...”

Muavin kek-çay ikramı için uyandırınca düş kesildi. Tarkovski günlüğünde mi söylüyordu? İntihar, henüz uykusunu alamamış bir insanı uyandırmaya benzer.

Kek berbat, çay rezil. Midem bulanıyor. Yatışır ümidiyle koltuğu biraz daha arkaya yatırıp ölü gibi yığılıyorum. Gözlerimi kapayınca kapakları kendiliğinden kırpmaya başlıyor. Bunu daha önce nasıl da fark etmemişim. Bir, bir, bir... Bir büyüğüm öğütlemişti, sayı say. Eklemişti: Ama sadece birle. Öyle yapıyorum. O kadar yorgun ve uykusuzum ki birkaç dakika sonra tekrar düşün kollarındayım.

Bu kez, Marmara'da tsunami oluyor. Kıyıdaki binaları, ağaçları, direkleri yutan dev dalgaların arasından Lao Tsu beliriyor. Suyun içinden çıkarak onlarca metre uzunluğundaki boyu ile geride, bir apartmanın terasında otururken bana doğru geliyor. Pos bıyıklı, bıyıkları kadar gür kaşlı, uzun, traşsız yanaklı, omzuna dökülen dalgalı saçlı, çakmak çakmak gözleriyle bakarak, “Ya mânâ ya riyâ.” diyor. Korkudan iyice büzülüyor, küçülüyorum ki omzuma bir el dokunuyor: “Birader, birader!” Uyanıyorum, yan koltuğun sahibi. Kalkıyor, yer veriyorum. Geçip oturuyor. Camdan, neredeyiz diye bakıyor, bir şey anlamıyorum. İçim yanmış. Muavinden su istiyorum. Kafa sesini duyar gibi oluyorum: “Haydaa, bismillah başladık!” Yanımdaki telefonu çıkarıp sörfeye başlıyor. Kendi kendime, “laotsunami” diyorum.

Gözlerim tekrar kapanıyor. Bozkırın çocuğu olduğu her hâlden belli olan kıraç arazide her an tekleyecekmiş gibi yol alan otomobildeyim. Sağda, terk edilmiş bir benzinlik harabesi görünüyor. Nedensiz biçimde giriyorum içeri. Az ilerde binanın güney ucunda bir kıpırtı. Yaklaşıyorum. Köpek... Hırlıyor. Birden duruyorum. Arabaya dönüp bagajdan kuru mama, su ve kap getiriyorum. Yaklaşınca yine hırlıyor. Kenara usulca mamayı ve suyu bırakıyorum. Bu dağ başında ne yer ne içer, Allah'ım! Hamileyken getirip bırakmışlar. Bir mamaya bir bana bakıyor. Tedirgin. Aa, yavruları var. O yüzden geriliyor belli ki. Dikkatle bakıyorum. Yavruların henüz gözleri açılmamış. Off! Yürek mi dayanır buna. Alıp götürerim desem, imkânsız. Tekrar dönüyor, arabadaki mamanın yarısını tozlu bir kartonun üzerine yığıyorum. Biraz daha su. İçim acıyor. Dönüyor, yola koyuluyorum. Dilime o sözcükler konuyor: Bir düşküne vardın ise, bir içim su verdin ise, yarın anda karşı gele, Hak şarabın içmiş gibi...” Uyanıyorum, yanımdakinin telefonda seyrettiği videodan geliyor meğer. Berbat bir dip müziği... Muavin, “Sayın yolcularımız, lütfen telefonlarınızın sesini kısın!” diyor. Yarım saat ihtiyaç ve yemek molası anonsunu yapıyor. Tuvalete gidiyorum, sigara içip tekrar biniyorum. On beş dakika var. Koltuğu sonuna kadar yatırıyorum. Dalıyorum. Düşümde Kadırlı'nın Azaplı köyünde ağaçların arasında tahta bir kulübedeyim. Çıkıyorum. Kapıda dev bir flamingo bekliyor. Beni görünce eğiliyor, sırtına biniyorum. Havalanıyoruz. Ağaçlar azalıyor, su kanalları, çaylar bitiyor. Kupkuru, ıpıssız bir bozkıra geliyoruz. Göz alabildiğince uzuyor ova. Bomboş. Sararmış otlar, arada höyükler, su kemeri gibi tarihî kalıntılar... Birden fırtına çıkıyor. Flamingo, “Sıkı tutun!” diyor. Ortalık toz duman. Bir toz bulutunun içine giriyoruz. “Yukarı bak!” diyor. Bakıyorum yeşil bir deniz. “Aşağı bak!” diyor. Bakıyorum, masmavi bir deniz. Şaşkınlıktan ölecek gibiyim. “Ama,”

diyor. “O ne diyorum?” “Allah, yaratıştan önce neredeydi sanıyorsun?” “Neredeydi?” “Burada.” “Burada nasıldı?” diyorum. “Tekti, mutlak belirlenimsizdi.” Toz bulutundan nice zaman sonra çıkıyoruz. Ne yukarıda ne aşağıda deniz var. Aşağısı yine toz duman. “Bu ne?” diyorum. “Burası çokluk,” diyor, “burada birdir.” “Elif kim?” diyorum. “Hangi Elif?” diyor. “Tozan Elif...” “Çoğalınca bir oluyor.” diyor. “Çokluğun birliği peki?” “Nöronların bağlantısallığı diyelim.” diyor. Dönüyoruz. Beni aldığı yere bırakıyor. Eve giriyorum. Bir gölge sedirde oturuyor. “Nereden geldin?” diye soruyor. “Söyleyemem.” diyorum. “Söylersen seni paramparça ederler,” diyor, “yakarlar, külünü suya salarlar.” “Âmâyı gördün mü?” diyor. “Gördüm.” diyorum. “Artık susmalısın,” diyor. Muavinin sesine uyanıyorum. “Kolonyağı alır mısınız?” diyor. Limon. O da berbat. “Ya mânâ ya riyâ.” diyecek oluyorum, susuyorum. Haklı, “Konuşulamayan hakkında susmalı.” Devam edersen ya mânâ ya riyâ...

NAİME ERKOVAN

Yanık Saçlar, Ejderhalar ve Robotlar

Küçük kız yorganını çenesine kadar çekti. Elleri, pencereden sokağı görebilmek için parmak uçlarında yükselen iki göz gibi yorganın kenarına tutunuyordu. Uyku sıkıştırınca onlar da örtünün altına girecekti ama henüz vakit gelmemişti. Vakit, masalı dinledikten sonra gelmiş olacaktı. Vakit, yatağının yanındaki sandalyeye kurulan masalcının sözlerini bir müddet dinledikten sonra gelmiş olacaktı.

“Hangi masalı anlatmamı istersin?” diye sordu sandalyede oturan ve konuşukça yüzünde ışıklar yanıp sönen robot. Küçük kız düşündü, gözlerini tavana dikti, görünmeyen bir yazıyı sadece o okuyormuş gibi heceledi:

“Rapunzel.”

“Bir varmış bir yokmuş...” diye söze başladı robot. Mekanik bir sesle, yeknesak bir ritimle anlatıyordu. Okuyordu demek daha doğrudu çünkü duygudan, dolayısıyla da inandırıcılıktan yoksundu bütün kelimeler. Küçük kızın gözleri fıldır fıldır; bir acayıpliği yumurtlamadan önceki hâliydi bu. Tam robot Rapunzel’i büyütmiş, saçlarını uzatmış ve cadının seslenip saçını aşağı sarkıtmasını istemişken sözünü kesti kız:

“Saçının o kadar uzun olmasından hoşlanmıyorum.”

Robot ona aitti ve bütün komutlarına itaat etmek üzere programlanmıştı. Bekledi, sonra da “Ne yapmamı ister küçük hanım?” diye sordu.

“Yak saçlarını!” emrini verdi neredeyse tıslayarak. Sesindeki günah zevkini, makine yorumlayacak güçte değildi; itaat etti.

“Saçını sal Rapunzel, diye seslendi cadı kulenin dibinden,” diye masalı bıraktığı yerden aldı. Her şey asırlardır bilinen şekliyle sürdü. Ancak Rapunzel’in

cevabı yepyenyidi:

“Salamam çünkü yaktım uçlarını.”

Küçük kız kahkahalar atıyordu zevkten. Şimdi daha çok sevmiştii masalı ama ne yazık ki uykuyu da Kaf Dağı’na kovalamıştı bu mutluluğuyla.

“Külkedisi’ni anlat!” diye emretti ansızın.

“Birbirlerini çok seven bir adamla kadının güzeller güzeli bir bebeği doğdu...”

“Bu kısımları geç, çok sıkılıyorum,” emrini verdi kız.

“Hangi kısımdan devam etmemi istersin?”

“Prens ayakkabının sahibini aramaya çıksın.”

“Prens, baloda dans ettiği ve güzelliğiyle büyülediği genç kadını bulabilmek için ayakkabıyla yola koyuldu. Maiyetindeki küçük bir orduyla krallığı karış karış dolaşacak ve ayakkabının sahibini bulacaktı. Yollarının üstündeki ilk eve uğradılar. Kapıyı çaldı, burada genç bir kızın olup olmadığını sordu. Çiftçi olan aile reisi içeriye seslendi. Az sonra...”

“Bu pasaklı kız kraliçe olsun,” emri duyuldu yatağın içinden.

Robot ilk kez duraksadı ama kısa süre sonra itaat edip masalı yeni bir şekilde bitirdi. Külkedisi ne kölelik hayatından ne de korkunç üvey annesinden ve onun kibirli kızlarından kurtulabildi. Mutsuz bir yaşlı kadın olarak hayata veda edene kadar baloyu hiç unutmadı.

“Kırmızı Başlıklı Kız’ı anlat!”

Robot bu masalın da değişeceğini biliyordu artık. O yüzden baş kısımlarını anlatma ihtiyacı duymadı. Kırmızı Başlıklı Kız’ın eline büyükannesinin nevaleleriyle dolu sepeti tutuşturup onu doğruca kurdun karşısına dikti.

“Dur!” diye emretti küçük kız. “Ejderha yap kurdu!”

Robotun sisteminde, devasa kanatları ve sapsarı gözleriyle bir ejderha belirdi. Hesaplamaları iyi sonuç vermiyordu ama itaatten başka seçeneği yoktu.

“Kırmızı Başlıklı Kız’ı gören ejderha sepetinde ne var diye sormak için ağzını açtığı gibi harlanmış bir sobanın devasa alevleri yükseldi ve Kırmızı Başlıklı Kız’ı da sepeti de yakıp kavurdu.”

Robot gerisini getiremedi. Sistemine üç kez müdahale edilmişti. Bir yerlerde rakamların ve komutların bozukluk göstermeye başladığını biliyordu. Tehlike altındaydı ve kendini uyku moduna alırsa düzeleceğine karar verdi.

“Uyku moduna geçiyorum,” deyip ışıklarını söndürdü.

Ormanın ortasındaki şaşkın ejderhanın hayaliyle keyiflenen küçük kızın morali bozuldu bir anda.

“Ben emretmeden hiçbir şey yapamazsın,” dedi. Yorgun robot mecburen sistemini aktive etti yeniden.

“Yeni bir masal anlat bana. Daha önce kimsenin duymadığı bir şey olsun. Sakın sıkıcı bir şeyler anlatma,” deyip gözlerini kapattı küçük kız. Zevkten dört köşeydi. Bekledi, bekledi ancak robottan hiçbir ses çıkmadı. Gözlerini aralamaksızın komutunu yineledi. Bir tepki gelmedi. Yorganı üstünden attı, doğruldu ve kölesine yaklaştı. Robotun bir burnu olsaydı burnunu dayadığı yer tam da orası olurdu.

“Sana söylüyorum,” diye gürleyince cihazda bir yığın ışık yandı söndü, deli gibi döndü ve robot anlatmaya hazır hâle geldi.

“Bir varmış bir de yokmuşsa masal ne zaman yaşanmış? Küçük bir kız rüya tozu aramak için sepetiyle ormana gitmemiş mi? Onu bulmuş da kendi kaybolmamış mı? Sepetini düşürünce ceplerine doldurmamış mı bulduğu tozu? Gece olunca baykuşlardan korkup bir ağaç kovuğuna saklanmamış mı? Kovukta periler, kızın rüyasında ejderhalar yok muymuş? Ejderhaların alevleri saçının uçlarını yakmamış mı? Korkuyla uyanıp kaçmış, kaçarken de cücelerin evlerini yıkmamış mı? Cüceler öfkelenip büyücülerini toplamamışlar mı? Büyücüler, kızın yanık saçlarını görünce onun bir cadı olduğuna hükmetmemişler mi? Kız bir uçurumdan düşmemiş mi? Kayalara çarpmadan dev bir kuşun kanadına tutunmamış mı? Kuş, kurtulmak için silkelenmiş de küçük kızın cebindeki rüya tozu başından aşağı dökülmemiş mi? İki de bin yıllık bir uykuya dalmamış mı?”

Küçük kızın gözleri şaşkınlıktan açıldıkça açıldı.

“Aferin sana robot, tam istediğim gibi bir masal oldu,” dedi ellerini çırparak. “Bu kadar yeter, uykum geldi.”

Ancak robot komutunu algılamadı. Sorular üstüne sorular, masal üstüne masal yığmaya devam etti. Küçük kız yatağından, sonra da odasından fırladı. Bozduğu sekizinci robottu bu ve babasına bir kez daha böyle bir haber veremezdi. Sıkılmış gibi, uyku tutmamış gibi, sarı bir ışığın kapının altından sızdığı çalışma odasının kapısını araladı. Babası meraklı gözlerle baktı kızına.

“Masal dinlemek için büyüdüm artık bence,” dedi ve koltuğa kıvrıldı. Bir oda dolusu masal kırığı ve devreleri yanmak üzere olan robotu unutarak cebindeki uyku tozunu burnunun ucuna sürerek rüyalara daldı.

ESRA KILIÇ TÜREDİ

Saye'nin Aynaları

Bir nehir. Saye'nin iki gözünün arasında. Sessizliğinin içinde bir çağiltı, solgunluğunun içinde bir parıltı, dalgınlığının içinde bir dalgalanma. Bazen akar bazen kurur. Bazen azar bazen durulur. Ama hep orada durur. İki beden görür köklere takılmış. İki baş görür; biri yemenili, biri ağarmış. İki el görür otlara sıkı sıkı yapışmış. İç içe dalgalar görür suyun yüzünde, önce açılmış sonra gitgide kapanmış. Saye görür bunları da görmez aslında. Görür gibi olur. Görmüş gibi yapar. Görseydim nasıl olurduyunun yansımalarına bakar. Hayal ede ede çoğaltır içinde, çoğalta çoğalta dışına taşırır, rüyalarına bulaştırır, günlere serper, aylara yamar, yıllara ekler, ekledikçe daha da eksilir. Bazı geceler öyle eksilir ki buharlaşıp bacanın ucundan sızacak, sızıp göğe karışacak gibi olur. Keşke görseydim de kurtulsaydım, der. İnsan gördüğünü bir kere görür ve biter. Tek bir an düşer ellerine. Onunla avunur, avunmaktan yorulunca da onu bir güzel unuttur. Ama görmediyse... Görmediyse görmediğine ruh verir durmadan, can verir, kan verir, içinde döndürür onu, nefesinden üfler ona, ardından koşar, köşede sıkıştırır, etrafında döner dolanır...

Saye de öyle yapar. Her gün perdeyi aralayıp ötelere göremediği bir nehri arar. Ararken gözlerindeki nehir hiç olmadığı kadar hırçınlaşır, azar. Damlalar yağmura, yağmurlar sellere, seller taşkınlarla, taşkınlar balçıklara dönüşür. Dağın ucundaki evi de balçığın ortasında kalır sanki de kapıdan dışarı adımını attığı an bir çamur deryasının onu yutuvereceğini düşünür. Bundan mı inmez ormana? Biraz bundan biraz da oraya hiç bırakılmadığından. Ormanın tehlikeli, ürkütücü, derinlerde bir yerde olduğu kulağına fısıldanıp durduğundan. Saye "Eğer ormanı tanısaydım, canım istediğinde ormana gidiveren biri olsaydım bu

kadar düşünmezdim, düşünüp korkmazdım, korkup yorulmazdım.” der. Fakat o biricik Saye’dir. Yıllar sonra kavuşulmuştur ona. Çok beklenmiştir o. Ormanda ne işi vardır? İnsan çok beklediğini çok sakınır, sonra da sakınmanın başını bekler, sakındığını avucunun içinde sıktığını, sıkarak nefessiz bıraktığını bilmez, sakındığının gözüne batmasını diye etraftaki çer çöpü süpürür durmadan, süpürürken ortalığı tozuttuğunu da bilmez, evinin önünü süpürünce her şeyi defettim sanır, oysa dünya kocaman bir çer çöp diyarıdır. Olsun. Saye biricik ve güzeller güzeli bir kızdır. Dünyanın en güzel kızıdır. Saye düşünür “Bana hep güzelsin dediler de güzel olmak nedir? İnsan güzel olduğunu nasıl bilir?” Epeydir, düşünmediklerini düşünmektedir Saye. Yalnızlık, eksiklik, zorunlu inziva, iki küçük pencere içinde uyuyan onca şeyi nasıl da uyandırır. Durmadan söylenenlere duyulan keskin inanç, şu tuhaf hipnoz, yakınlığın kutsallığı, sınırsız güven, sakıncalı telkinler, telkinli sakınmalar... Hepsi uçuverir. Yerlerine kırk tilki gelir. Saye’nin zihnine girer. O gece tilkilerin ayak sesleriyle uyur. Sabah kırkinci ayak sesiyle uyanır. Güneş yeni doğmaktadır. Kuşlar yeni yeni cıvıldamakta, tabiat esneyip açılmakta, orman ileride usul usul canlanmakta, uzaklığının ve ulaşılmazlığının cazibesıyla Saye’yi kendine çağırmaktadır. Hazırlanır, kuşağını bağlar, heybesini alır, yollara düşer. O mu yola düşer, yol mu ona düşer anlayamaz. Yolda olmayı pek bilmediğinden ayakları taşlara takılır, bazen düşer bazen yuvarlanır. Yürümeyi yeni öğrenmiş bir bebek gibidir. Yaşamayı yeni öğrenen bir insan olarak. Dağ havasına karışan o yeşil kokuyu öyle derin bir hasret ve kuvvetle içine çeker ki kimseye bırakmaz ondan. Ciğerlerine doldurur hepsini. Doldurdukça içi genişler, genişledikçe gülümser, göğün tam altındadır, yol güzeldir; toprak kokuludur, gördükleri sessiz bir temaşadır, ağaçlar görkemli, dallar kırılğan, yapraklar düşünceli, çiçekler nazlıdır, bir terennümdür bu, sadece yürüyenin duyduğu... Saye’nin içine, varmanın değil varmak için döşenen yollara revan olmanın heyecanı yayılır. Heyecanlandıkça daha hızlı yürür, yürüdükçe içinde bir öfke kabarır, her adımını o öfkeyi daha da kuvvetlendirir, çoğaltır. Mahrum kalmanın acısı düşer içine. Sonra bunun mahrum bırakılmanın acısı olduğunu anlayınca daha da öfkelenir. Biricik Saye. Anlayamaz. Yıllardır bu güzelliklerden mi korunup sakınılmıştır?

Ormana vardığında artık yemyeşil gölgelerin altındadır. Ağaçların oyuklarındaki küçük nefesleri dinler; dallarda titreşen kuşları, su birikintilerinde oynaşan geyikleri, uzakta seken ceylanları hayran hayran izler. Bir şırıltı duyar sonra. Dalgalanan bir ışık alır gözlerini. Yaklaşır. O büyük nehre göz göze gelir. Eğilip dokunmak ister suya. Dokunsa yalnızlığı gidecektir sanki. Dokunsa

o iki eli sımsıkı tutup oradan çıkaracak, az evvel yürüdüğü yollardan birlikte geçecekler, üzerlerinden damlayan sularla evlerine dönecekler, yol kenarları daha da yeşerecek böylelikle, daha da güzelleşecek, Saye'nin içinde hiçbir giz büyümeyecektir. Dokunur suya. Öyle olur umuduyla. Su kımıldanır sağa sola. Eğilir Saye. Eğildikçe şaşırır, şaşırıkça ürperir. O da kimdir? Nehrin üstünde dalgalanıp duran şu suret de neyin nesidir? Korkuyla bakar arkasına. “Bu ben miyim yoksa?” Elini yüzüne değdirir, elini saçlarında gezdirir, elini kalbinin üstünde bekletir. “Bu ben miyim?” Yüzünü buruşturur. Biricik Saye, güzeller güzeli Saye bu mudur? İçindeki öfke, evlerinin durduğu yere kadar yükselir, kalbinin en doruğuna çıkar, içini kazmaya başlar. Ne kadar çirkindir. Demek ki güzelliği ve çirkinliği bilmeye gerek yoktur. Onlar birer histen ibarettir. Görene ait bir his. Biricik bir his. Bir güzel görürsün bir ferahlık okşar içini, gökyüzüne bakar gibi genişlersin, genişledikçe dünyaya sığmaz olursun; ruhuna, bedenine bir ılıklik yayılır, her yer, herkes silinir bir anda. Çirkin görünce de demek ki tam tersi olur. Saye'nin içi o an öyle daralır ki kendine bile sığmaz. Çirkin olduğundan mı? Biraz ondan biraz da yıllardır kandırıldığından. Söylenenlere inandığından. Yıllarca kendini görmediğinden, hakiki bir güzel görmediğinden. Kendini görüp başkasını görüp bu ikisini karşılaştırmadığından. Karşılaştırdınca ne olacak. Kocaman bir dağ gelip içine kurulacak. Elinden gelse keşke. O nehri yok edebilse. Onu bilmediği, görmediği zamanlardaki huzurun içinde yüzse. Mümkün mü? Değil. Bu vakitten sonra olsa olsa bir kaşık suda boğulur Saye, yüzeye vuran yosunlu, salkım saçak onca şey olsa olsa dibe çeker onu. Güzeller güzeli Saye. İçindeki dağla doğrulur yerinden. Hayal kırıklıklarını da yanına alıp dalgın dalgın yürürken birden bir nefes dalgınlığını ortadan ikiye bölüverir. Toprak kıpırdar, otlar hışırdar, yapraklar çıtırdar. İleride siyah bir nokta yuvarlana yuvarlana büyümekte, büyüdükçe kendisine yaklaşmakta, yaklaştıkça ete kemiğe bürünmekte, büründükçe heybetli bir adama dönüşmektedir. Ondan korkup kaçmalı mıdır yoksa durup olan biteni anlamalı mıdır bilemez Saye. Adam karşısında durunca elini kalbine götürür, kalbi korkudan fırlayıp yerinden kaçmasın diye iyice bastırır üstüne. Adam dikkatle Saye'ye bakar. Ama öyle huzurlu, öyle güzel bir bakıştır ki bu, kâinattaki tüm korkular, Saye'ninki de dâhil, usul usul inlerine çekilip uykuya dalar. Saye bu kez de, çirkinliğim mi dikkatini çekti acaba, der de gönlüne başka bir huzursuzluk düşürür. Adamın sırtındaki heybeden sarkan taptaze, rengârenk otlar dikkatini çeker, burnuna türlü türlü rayihalar eser. Saye, adamın ağzından birkaç söz dökülsün diye bekler ama dökülmez. Cılız sesiyle “Sen de kimsin? Buralarda niye